

दोलखा नाम्दु गाविसमा प्रचलित तिजगीतको अध्ययन

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक
शास्त्र सङ्काय अन्तर्गत रत्न राज्यलक्ष्मी क्याम्पस, नेपाली विभागको
स्नातकोत्तर तह दोस्रो वर्षको दसौं पत्रको प्रयोजनको लागि

प्रस्तुत

शोधपत्र

शोधार्थी

पार्वती उप्रेती
रत्न राज्यलक्ष्मी क्याम्पस
नेपाली विभाग
प्रदर्शनी मार्ग, काठमाडौं

शोध-निर्देशकको मन्तव्य

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय अन्तर्गत रत्न राज्यलक्ष्मी क्याम्पस, नेपाली एम. ए दोस्रो वर्षका विद्यार्थी पार्वती उप्रेतीले 'दोलखा नाम्दु गाविसमा प्रचलित तिजगीतको अध्ययन' शीर्षकको प्रस्तुत शोधपत्र मेरो निर्देशनमा तयार पार्नुभएको हो । निकै परिश्रमपूर्वक तयार पारिएको यस शोधकार्यबाट म पूर्ण सन्तुष्ट छु र यसको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि सिफारिस गर्दछु ।

मिति:

.....

तुलसीमान श्रेष्ठ
सह-प्राध्यापक
रत्न राज्यलक्ष्मी क्याम्पस
प्रदर्शनी मार्ग
काठमाडौं ।

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय
रत्न राज्यलक्ष्मी क्याम्पस, नेपाली विभाग, प्रदर्शनी मार्ग, काठमाडौं ।

स्वीकृति -पत्र

त्रिभुवन विश्वविद्यालय, मानविकी तथा सामाजिक शास्त्र सङ्काय अन्तर्गत रत्न राज्यलक्ष्मी क्याम्पसका छात्रा पार्वती उप्रेतीले स्नातकोत्तर तह (एम. ए) नेपाली विषयको दसौं पत्रको प्रयोजनका लागि प्रस्तुत गर्नुभएको 'दोलखा नाम्दु गाविसमा प्रचलित तिजगीतको अध्ययन' शीर्षकको शोधपत्र स्वीकृत गरिएको छ ।

शोधमूल्याङ्कन समिति

तुल्सीमान श्रेष्ठ
विभागीय प्रमुख

प्रा.डा.मोतीलाल पराजुली
बाह्य परीक्षक

शोधनिर्देशक
श्री तुलसीमान श्रेष्ठ
सह-प्राध्यापक

कृतज्ञता ज्ञापन

प्रस्तुत शोधपत्र मैले मेरा आदरणीय गुरु श्री तुल्सीमान श्रेष्ठ ज्यूको निर्देशनमा तयार पारेकी हुँ । उहाँको कुशल निर्देशन र निरन्तर अभिप्रेरणा प्राप्त नभएको भए यो शोध कार्य कदापि यस रूपमा प्रस्तुत हुन सक्ने थिएन । मैले उहाँबाट अत्यन्त मूल्यवान् समय मात्र नभई दुर्लभ सामग्रीको जानकारी र वस्तुगत निर्देशन समेत प्राप्त गरेको छु । यसका लागि म उहाँप्रति कृतज्ञता ज्ञापन गर्न चाहन्छु ।

बालककालदेखि हालसम्म अध्ययनकालमा तन मन र धनले सदा सहयोग गर्ने मेरा आदरणीय बुबा दुर्गाप्रसाद उप्रेती र आमा ललीता देवी उप्रेतीप्रति सदा ऋणी छु र उहाँहरू प्रति हार्दिक कृतज्ञता ज्ञापन गर्दछु ।

शोधपत्र लेखनका लागि प्रेरणा दिने आदरणीय दिदी कमला सिवाकोटी र सीता कोइराला प्रति हार्दिक कृतज्ञता व्यक्त गर्दछु । आफ्नो अति कार्य व्यस्ततालाई समेत वास्ता नगरी मूल्यावान् समय दिएर यस शोध पत्रलाई यथाशक्य चाँडो र निकै शुद्धताका साथ टुङ्कन गरी सहयोग पुर्याउने बहिनी माया उप्रेतीलाई पनि धन्यवाद व्यक्त गर्न चाहन्छु । अन्त्यमा प्रस्तुत शोधपत्रको आवश्यक मूल्याङ्कनका लागि रत्न राज्यलक्ष्मी क्याम्पस नेपाली विभाग समक्ष प्रस्तुत गर्दछु ।

पार्वती उप्रेती

विषय सूची

	पृष्ठ संख्या
परिच्छेद -एक	१-४
१. शोध परिचय	१
१.१.अध्ययन पत्रको शीर्षक	१
१.२.विषय परिचय	१
१.३.अध्ययन पत्रको प्रयोजन	१
१.४.समस्याकथन	१
१.५. शोधको उद्देश्य	२
१.६.पूर्वकार्यको समीक्षा	२
१.७. शोधकार्यको औचित्य	३
१.८. शोधकार्यको सीमाङ्कन	४
१.९. प्रस्तुत अध्ययनका निमित्त सामाग्री संकलन	४
१.१०. शोधविधि	४
१.११. अध्ययन पत्रको रूपरेखा	४
परिच्छेद -दुई	५-१७
२. लोकगीतको सिद्धान्त	५
२.१.लोकगीतको परिभाषा	६
२.२. लोकगीतको तत्त्व	९
२.३.लोकगीतको विशेषता	११
२.४.लोकगीतको वर्गीकरण	१४
परिच्छेद -तीन	१८-२५
३.तिजगीतको सैद्धान्तिक परिचय	१८
३.१. .नेपाली तिजगीत परिचय	१८

३.१.१ तिजगीतको परिभाषा	२०
३.१.२ तिजगीतको विशेषता	२१
३.१.३.तिजगीतको महत्त्व	२३
३.१.४.तिजगीतको वर्गीकरण	२४

परिच्छेद -चार २६-४२

४.दोलखा जिल्ला नाम्दु गा. वि.स.मा प्रचलित तिजगीतको सङ्कलन	२६
---	----

परिच्छेद -पाँच ४३-६८

५.दोलखा नाम्दु गा.वि.समा प्रचलित तिजगीतको व्याख्या र विश्लेषण	४३
५.१.१. विषयबस्तुका आधारमा	४४
५.१.२ रसका आधारमा तिजगीतको वर्गीकरण	४८
५.१.३.लयका आधारमा	५१
५.१.४ अलङ्कारका आधारमा	५२
५.१.५ भाषा शैलीका आधारमा	५५
५.१.६ अर्थका आधारमा	५९
५.१.७. छन्द वा लयविधानका आधारमा	६०
५.१.८. कालक्रमका आधारमा	६२
५.२ पञ्चमीका दिन गाइने गीतहरू	६६

परिच्छेद - छ ६९-७२

उपसंहार	६९
सन्दर्भग्रन्थसूची	